

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Notesbog 11 : 1842-01-18

Citation: Kierkegaard, Søren: "Notesbog 11 : 1842-01-18", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 19*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001 , s. 13r. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-not11-txt-shoot-n29.pdf> (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 19

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Not11:29

29.

d. 18 Jan.

Forstand og Villie modsættes ofte hinanden, det er rigtigt, naar det tages abstrakt, derimod er den sig mægtige Villie Forstand. Ur-Potentsen er saaledes, idet den er bragt tilbage paa sig selv Forstand. Tilforn er den en blind Villen. Villie er Forstandens Subjekt (subjectum) og kan potentia kaldes Forstand. Deraf sees nu, at og hvorvidt man med Ret kan kalde hiin Ur-Potens Viisdom. Verstand kunde man ogsaa kalde Vorstand, i Betydning af Urstand (J. Bohme), den er det hvor til hele Processen knytter sig. Naar den er bragt til Ro er det det virkelige Subjekt, der wirkliche Unterstand der göttlichen Existents. Det er Aandens Verstand der er bleven dets Subjekt ∴ Unterstand. Den samme Tvetydighed er i det græske επιστημη af επισταμαι, jeg bliver staaende (den til Staaen bragte Ur-Potens), og jeg erholder Magt over det. Baco siger: scientia est potentia. det tydske Ord: Können bruges ogsaa i Betydning af Wissen. – Det tidligere anførte Sted af Salomos Ordsprog passer nu ganske paa Ur-Potens. »han havde mig for sin Vei«, han havde mig før han gik ud af sit unv: S.; thi hvad der har en Vei maa ogsaa bevæge sig; det er før alle hans Værker om end ei Gud, var det dog hell. ikke Skabning, derfor er det Midte mell. Gud og Msk. »Herren havde den« er bekam sie, da den ikke var iforveien men kom efter Haanden, han havde den ikke som Möglichkeit seiner selbst, men Alles Anderen. Varro (Romerer) skilner mell. principes dii og summi dii. Verden er saaledes medsat som prius allen Werdens. Nu udvides Tanken digterisk. det Følgende maa oversættes »som Barn«, ikke som almdl. skeer »als Werkmeister« (det hebraiske Ord betyder begge Dele). Endnu var Potentsen ikke ausgesetzt, derfor var den som Barn i Faderens Huus »jeg legede for ham«, viste ham (Faderen) Alt hvad der kunde komme; thi den er Al-Mulighed; »men min Lyst var hos Mskenes Børn«.

Det at Skaberen sætter det i Værk lader sig ikke a priori indsee. Af Erfaring viser det sig, at det nødv: Værende er Gud. Naar den virkelige Sætten nu m:H:t: Gud er ligegyldig, naar det for ham er det Samme om han bliver ved Forsættet ell. lader det fremtræde, hvad kan da bevæge ham til at skabe. Skjøndt Herre mangler ham dog Noget, nemlig det at være kjendt, og denne Trang tør vi vel sætte i Gud. – Han kan nu ikke være Skaber som Een, men som Een i en Flerhed. Det er han ogsaa; thi han er causa causarum, og Eenhed af causa materialis, efficiens, et in quam. Her er vi ved Monotheismen. Idet jeg absolut taler om Gud forudsætter jeg hans Einzigkeit. Dette ligger allerede i Sproget selv. Forsaavidt man ikke gaaer videre, kan man kalde det den absolute Einzigkeit. Men hvad der skal være Indholdet for et Dogme, maa være Noget mere end den Tautologie, der forstaaer sig ved sig selv. Das reine Seyn kan ingen Lighed have; thi det

kan overhovedet slet Intet. det enkelt Værende har bestandig Potentsen til et Andet i sig, fordi det ikke udtømmer sit Begreb, (saaledes fE har den enkelte Plante i sig Potentsen af alle Planter af samme Species). Det rene S: har ingen Mulighed forud for sig og derfor er det det efter sin Natur einzige. Det rene S: er Spinozas Substants, men saaledes blev jo Spinoza ogsaa Monotheist. Hegel anseer endog Eleatismen for Monotheisme og taler om flere Monotheismer. Guds Einzigkeit behandles blandt de negative Egenskaber. Disse negative Egenskaber ere de, der udsiges om Gud som Substants. Den eneste Gud er den uendelige Substants. Kan man ikke komme videre, saa kan man vedblive at gjøre Fordring paa at være Monotheist og finde sig i at blive kaldt Atheist, begge Dele med lige Ret.